

Tryater laat zien: impact van lege stoel op school is groot

VOORSTELLING

.....
Bauke Boersma

Steeds meer jongeren blijven langdurig weg van school. Wat betekent dat voor hen zelf en voor hun vrienden?

Daarover gaat de schoolvoorstelling *Loft* die Tryater momenteel in de provincie speelt.

Sem is ten einde raad. Hij stuurt appjes, biedt aan om samen een balletje te trappen en 's ochtends vroeg bij zijn vriend aan te bellen om samen naar school te gaan. Maar wat hij ook doet of voorstelt: Abe reageert nergens op, wijst hem af, laat zich niet meer op school zien. „Hoe moet ik je begrijpen, je stuurt me steeds weg”, verzucht Sem op een bepaald moment.

De jarenlange vriendschap tussen de twee lijkt voorbij. Toch neemt het verhaal van Sem en Abe een andere wending, blijkt uit het laatste deel van *Loft*, de schoolvoorstelling van

Tryater. Abe (gespeeld door Sweder de Sitter) belandt uiteindelijk toch weer in de schoolbankjes, op zijn vaste plek naast Sem (gespeeld door Tim Helderman).

Tryater toerde de afgelopen weken met *Loft* langs scholen die de voorstelling hebben geboekt. Zo was het gezelschap vorige week onder andere in Drachten, waar *Loft* werd gespeeld voor eerste- en tweedejaars van de mbo-opleiding Ondernemer handel. *Loft* zal ook volgend jaar langs scholen reizen. De voorstelling is bedoeld voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs, mbo en hbo.

Luna van Drunen en Sweder de Sitter praten in Drachten met de klas na over *Loft*, de schoolvoorstelling waarmee Tryater door Fryslân reist (hoofdfoto) en Tim Helderma (links) en Sweder de Sitter spelen in de voorstelling *Loft* de rollen van Sem en Abe, twee vrienden die moeizaam contact hebben. Foto's: Jilmer Postma en Niels Knelis Meijer

De Sitter en Helderma spelen de voorstelling in de klas, terwijl de leerlingen vanachter hun eigen bureau toekijken. De toneelervaring wordt versterkt door het decor dat Tryater voor elke voorstelling in het lokaal ophangt: een aantal doeken waarop weilanden, waterplassen en grijze luchten zijn te zien.

Actueel

Tryater haakt met *Loft* – een verwijzing naar ‘wolken in je hoofd’ - aan bij een actueel probleem. In Nederland blijven steeds meer jongeren

langdurig weg van school. Minstens zeventigduizend jongeren zitten drie maanden of langer thuis, bleek eind vorig jaar uit onderzoek van oudervereniging Balans. Die cijfers vormen de aanleiding voor de voorstelling, die is geschreven door Maaïke Bergstra en geregisseerd door Loek de Bakker.

In *Loft* merkt Sem dat Abe ‘wegglijdt’. Op school blijft de stoel naast hem steeds vaker leeg. Hij probeert contact te houden, maar dat lukt niet. Wat gaat er in Abe om? Sem heeft geen idee. Hij maakt zich zor-

In het eerste uur wordt de voorstelling gespeeld, daarna volgt een nagesprek

gen om zijn vriend. „Dit is Abe niet. Abe is helemaal niet zo. Niet echt”, zegt hij ergens halverwege de voorstelling tegen de klas. Ook Abe richt zich af en toe rechtstreeks tot de leerlingen. Die zien op deze manier beide perspectieven: dat van de thuiszitter en dat van de achterblijver in de klas. In de andere scènes voeren Sem en Abe een dialoog en reageren ze op elkaar.

Abe praat over de moeizame relatie met zijn ouders en over nieuwe vrienden die hij online zou hebben ontmoet. Met die vrienden doet hij spannende dingen, zegt hij tegen Sem. „Ik ben een wilde zee van binnen”, klinkt het. Tegen de klas: „Sem doet nooit iets verkeerd. Alles gaat volgens de regeltjes, die vindt hij heel belangrijk.”

De sfeer verbetert als Sem laat weten dat hij „ook dingen voelt” en Abe een poging doet om excuses te maken voor zijn wispelturige gedrag. De voorstelling eindigt in de schoolbankjes en met de bel die het begin van een nieuwe les aankondigt.

Nagesprek

Loft duurt ongeveer anderhalf uur. In het eerste uur wordt de voorstelling gespeeld, daarna volgt een nagesprek onder leiding van een educatief medewerker van Tryater. In Drachten is dat Luna van Drunen. Ze begint het nagesprek met een vraag: „Wat hebben jullie allemaal gezien en gehoord in deze voorstelling?”

„Een bal”, roept een jongen. „Pokerkaarten”, zegt een ander. Daarna

volgen onder andere „een pet”, „sfeergeluiden” en „een cupcake”. De vraag is vooral bedoeld om het gesprek op gang te brengen, legt Van Drunen later uit. Want ze wil het natuurlijk hebben over die twee jongens, Sem en Abe. „Waarom gaat Abe eigenlijk niet naar school?”, vraagt ze. „Wat vinden jullie daarvan? Is het herkenbaar?”

De klas reageert wat aarzelend, een beetje voorzichtig. Logisch, zegt docent Anke De Weerd na afloop. „Jongeren vinden het best wel moeilijk om over dit soort dingen te praten, zeker in de klas. Het komt ook wel dichtbij, want ze kennen allemaal wel iemand die vaak van school wegblijft.”

De leerlingen zijn het er over eens dat Abe met zichzelf in de knoop zit. Dat Sem het contact probeert te herstellen, vinden ze normaal. „Dat heb je voor je beste vriend over.” Wel vinden sommigen dat Sem een beetje doorschiet. „Hij wil alles van Abe weten en volgt hem ook online. Dat is overdreven.” Aan de andere kant, zegt de klas, mag Abe zich wel wat opener opstellen.

De klas betwijfelt of het echt weer goedkomt tussen Sem en Abe. „Zoals vroeger wordt het niet meer tussen hen”, meent een van de leerlingen. „Ze moeten elkaar weer leren vertrouwen”, zegt een ander. Met elkaar blijven praten helpt daarbij, zo vinden ze allemaal.

.....
Meer informatie over deze voorstelling:
www.tryater.nl

